EUROPEISKA UNIONENS
TRIBUNAL

Checklista – muntlig förhandling

april 2026

Detta dokument har utarbetats av tribunalens kansli och är en praktisk vägledning som inte är uttömmande. För upplysningar om de processuella regler som gäller i fråga om muntliga förhandlingar vid tribunalen måste rättegångsdeltagare[1], berörda som avses i artikel 23 i stadgan för Europeiska unionens domstol (nedan kallad stadgan)[2], deras företrädare[3] samt – i mål om förhandsavgörande – personer som har rätt att företräda sig själva eller att företräda en part i det nationella målet[4] (nedan kallade bemyndigade personer) ta del av tribunalens rättegångsregler och de praktiska genomförandebestämmelserna till tribunalens rättegångsregler, vilka äger vitsord.

För att underlätta läsningen används i detta dokument uttrycket ”företrädare” utan någon ytterligare precisering för att beteckna samtliga företrädare för rättegångsdeltagare och berörda som avses i artikel 23 i stadgan samt bemyndigade personer.

Om simultantolkning sker vid den muntliga förhandlingen hänvisas parterna till dokumentet ”**Simultantolkning vid förhandlingar i EU-domstolen – Råd till ombuden**” från Direktoratet för tolkning.

Om den muntliga förhandlingen hålls genom **videokonferens**, ska ombuden följa vad som anges i dokumentet ”**Tekniska krav och praktiska rekommendationer för parter och företrädare som ska hålla muntligt anförande genom videokonferens** ”. Detta dokument har utarbetats gemensamt av domstolens och tribunalens respektive kanslier, direktoratet för tolkning och direktoratet för informationsteknik vid Europeiska unionens domstol.

---

[1] Enligt artikel 2 c i rättegångsreglerna avses med rättegångsdeltagare ”parter och intervenienter”.

[2] Enligt artikel 2 e i rättegångsreglerna avses med uttrycket ”berörda som avses i artikel 23 i stadgan” de parter, stater, institutioner, organ och byråer som enligt den artikeln har rätt att inkomma med inlagor eller yttranden i ett mål om förhandsavgörande.

[3] Enligt artikel 2 f i rättegångsreglerna avses med ”rättegångsdeltagarnas företrädare” advokater och ombud, de sistnämnda eventuellt biträdda av en rådgivare eller en advokat, som företräder en rättegångsdeltagare i mål vid tribunalen i enlighet med artikel 19 i stadgan.

[4] I mål om förhandsavgörande beaktar tribunalen, beträffande vem som ska företräda en rättegångsdeltagare och inställelse, de processuella regler som gäller vid den hänskjutande domstolen. I enlighet med artikel 203.3 i rättegångsreglerna får parterna i det nationella målet föra talan vid domstol utan att biträdas av en advokat eller företrädas av en person som, utan att vara advokat, är behörig att företräda dem om de enligt de regler som gäller vid den hänskjutande domstolen har rätt att göra detta.

Dessa dokument finns tillgängliga på webbplatsen https://curia.europa.eu under rubriken ”Handläggning av mål/Tribunalen/Föreskrifter om förfarandet (Annan användbar information)”.

Före förhandlingen

1. **Allmän kalender för rättens förhandlingar:** Finns på webbplatsen https://curia.europa.eu under rubriken ”Handläggning av mål/Förhandlingskalendern”.

2. **Kallelse till förhandlingen:** Förutom om särskilda omständigheter föreligger, kallas rättegångsdeltagarna, genom kansliets försorg, till den muntliga förhandlingen minst en månad i förväg (vänligen uppmärksamma den tid som anges i kallelsen). Om det ska hållas en gemensam förhandling, anges i kallelsen vilka mål som berörs av förhandlingen. Vid en gemensam muntlig förhandling ska det i kallelsen anges vilka mål som berörs av förhandlingen.[5]

3. **Begäran om att få använda tekniska hjälpmedel:** En eventuell begäran om att få använda tekniska hjälpmedel för ett anförande ska ges in snarast möjligt, dock senast två veckor före dagen för förhandlingen.[6]

4. **Plats för förhandlingen:** Förhandlingarna äger rum i förhandlingssalarna i Thémis-, Erasmus- och Thomas More-byggnaderna. Företrädarna informeras av personalen om vilken förhandlingssal de ska vara i när de kommer till receptionen vid ingången till EU-domstolen.

5. **Ingång till byggnaderna:** Personer som ska delta i en muntlig förhandling ska använda sig av ingången på Rue du Fort Niedergrünewald, L-2925 Luxemburg. En karta över byggnaderna finns på webbplatsen https://curia.europa.eu under rubriken ”Besök vid domstolen/Hitta till domstolen”.

6. **Parkering:** Av säkerhetsskäl får inte företrädarna och medföljande personer parkera sina bilar i institutionens garage, utan de måste parkeras utanför domstolen.

7. **Tillträde till byggnaderna:** En **identitetshandling** ska uppvisas för säkerhetsvakterna. Med hänsyn till de säkerhetsåtgärder som tillämpas vid tillträde till EU-domstolens byggnader rekommenderas det att företrädarna vidtar alla nödvändiga åtgärder för att kunna infinna sig i förhandlingssalen **minst 20 minuter innan förhandlingen ska börja**.[7]

8. För att tribunalen ska kunna organisera förhandlingen på bästa sätt uppmanas rättegångsdeltagarna och deras företrädare även att upplysa tribunalen om **särskilda åtgärder som kan underlätta deras eller någon annans**

[5] Artikel 106a i rättegångsreglerna; punkt 201 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[6] Punkt 204 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[7] Punkt 205 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

deltagande i förhandlingen, särskilt om någon av dem är funktionshindrad eller har nedsatt rörlighet.[8]

9. **Kontakt med kansliet:** Kansliet ska **underrättas** om **förseningar** eller eventuella **svårigheter** beträffande närvaron av en företrädare eller andra personer som har kallats till förhandlingen (telefon (+352) 4303-1, e-post: GC.Registry@curia.europa.eu). Kontrollera att kansliet har de **rätta telefonnumren** för att kunna kontakta företrädarna.

Mål om direkt talan[9]

10. **Kortfattad förhandlingsrapport:** När tribunalen eller referenten anser det lämpligt upprättar referenten en kortfattad förhandlingsrapport. Om det ska hållas en gemensam förhandling upprättas det en kortfattad förhandlingsrapport i respektive mål eller en rapport som är gemensam för samtliga mål, såvida tribunalen eller referenten inte beslutar annorlunda. Rapporten eller rapporterna delges, genom kansliets försorg, samtliga rättegångsdeltagare som kallas till denna förhandling. Delgivning sker på samtliga rättegångsspråk i de aktuella målen. Om det upprättas en kortfattad förhandlingsrapport försöker tribunalen skicka ut den till rättegångsdeltagarna tre veckor före förhandlingen.[10]

11. Om en rättegångsdeltagare har för avsikt att ansöka om **undantag från språkreglerna** för att få tillåtelse att använda ett annat språk än rättegångsspråket vid den muntliga förhandlingen, ska ansökan göras minst två veckor före dagen för förhandlingen så att denna kan genomföras på bästa sätt.[11] Medlemsstaterna får använda sina respektive officiella språk när de intervenerar i ett mål vid tribunalen.[12]

12. **Deltagande i förhandlingen:** En rättegångsdeltagare som **inte kommer att närvara vid förhandlingen** ska underrätta tribunalen om detta **så snart som möjligt efter att ha mottagit kallelsen**.[13] Om företrädaren för en i vederbörlig ordning kallad rättegångsdeltagare inte inställer sig till förhandlingen och giltiga skäl för frånvaron saknas, kommer förhandlingen att genomföras i företrädarens frånvaro. Företrädaren riskerar även att behöva ersätta onödiga kostnader som institutionen förorsakas, särskilt i fall där tolkning ska ske.[14]

---

[8] Punkt 207 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[9] Begreppet ”direkt talan” definieras i artikel 1.2 j i rättegångsreglerna som ”alla mål som anhängiggörs vid tribunalen, med undantag för mål om förhandsavgörande”.

[10] Punkterna 210 och 211 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[11] Artikel 45.1 d i rättegångsreglerna; punkt 215 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[12] Artikel 46.4 i rättegångsreglerna.

[13] Punkt 209 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[14] Artikel 139 a i rättegångsreglerna.

Mål om förhandsavgörande[15]

13. Berörda som avses i artikel 23 i stadgan är skyldiga att under den muntliga förhandlingen yttra sig på rättegångsspråket.[16] Om en företrädare för en part i det nationella målet har för avsikt att ansöka om **undantag från språkreglerna** för att få tillåtelse att använda ett annat språk än rättegångsspråket vid den muntliga förhandlingen, ska ansökan göras minst två veckor före dagen för förhandlingen så att denna kan genomföras på bästa sätt. Delvisa undantag är möjliga och kan till exempel avse besvarandet av eventuella frågor som ställs vid förhandlingen. Företrädaren i fråga ska då hålla sitt inledande muntliga anförande och slutrepliken på rättegångsspråket.[17]

14. Medlemsstaterna får använda sina respektive officiella språk när de intervenerar i ett mål vid tribunalen.[18] Andra stater än medlemsstaterna som är parter i EES-avtalet samt Eftas övervakningsmyndighet får, utöver rättegångsspråket, använda något av EU:s officiella språk.[19] De ombeds att före förhandlingen underrätta kansliet om det språk som valts.

15. **Deltagande i förhandlingen:** Berörda som avses i artikel 23 i stadgan som har för avsikt att delta i förhandlingen ska underrätta tribunalen om detta **så snart som möjligt efter ha mottagit kallelsen. De ska uppge namnet på den advokat, det ombud eller den person som kommer att företräda dem vid förhandlingen samt den talartid som de önskar få.**[20] **Om en sådan berörd som avses i artikel 23 i stadgan företräds av flera personer, får i princip högst två av dem hålla muntliga anföranden. Andra företrädare än de som hållit muntliga anföranden får dock svara på frågor från domarna och avge slutreplik.**[21] Om en sådan berörd som avses i artikel 23 i stadgan har bekräftat sin närvaro vid förhandlingen och vederbörande inte inställer sig till förhandlingen och det saknas giltiga skäl för frånvaron, kommer förhandlingen att genomföras i den berördes frånvaro. Den berörde riskerar även att behöva ersätta onödiga kostnader som institutionen förorsakas, särskilt i fall där tolkning ska ske.[22]

---

[15] Begreppet ”mål om förhandsavgörande” avser begäranden om förhandsavgörande som framställs av domstolar i någon av medlemsstaterna till Europeiska unionens domstol i enlighet med artikel 267 FEUF och som avser tolkningen av fördragen eller giltigheten eller tolkningen av akter som antagits av unionens institutioner, organ eller byråer.

[16] Punkt 215 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[17] Punkt 218 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[18] Artikel 46.4 i rättegångsreglerna.

[19] Artikel 46.5 rättegångsreglerna.

[20] Punkt 218 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[21] Punkt 229 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[22] Artikel 139 a i rättegångsreglerna.

Ankomsten till förhandlingssalen

16. Var på plats **minst 20 minuter innan** förhandlingen ska börja.[23]

17. Anmälan ska ske till domstolsvaktmästaren, för att denne ska kunna
    - anteckna vilka som är närvarande,
    - få kännedom om eventuella ändringar eller tillägg vad gäller företrädare samt vilken eller vilka företrädare som kommer att hålla muntliga anföranden[24], och
    - i förekommande fall, få kännedom om vilka personer som följer med företrädaren/företrädarna.

18. **Domarna och den för förhandlingen ansvariga justitiesekreteraren** träffar företrädarna, som ska vara iklädda sina kappor, cirka 5–10 minuter innan förhandlingen börjar (följ domstolsvaktmästarens anvisningar).[25] Något sådant möte äger inte rum när förhandling hålls genom videokonferens (varken med de företrädare som är närvarande i förhandlingssalen eller med de företrädare som närvarar på distans).

Hur förhandlingen går till

19. Företrädarna är som huvudregel **skyldiga att bära kappa när de håller sina muntliga anföranden, vilka ska hållas stående bakom den särskilda talarstolen**. Varje företrädare måste ta med sin egen kappa. Om företrädarna inte har någon kappa, har tribunalen ett antal kappor till utlåning. Antalet kappor och tillgängliga storlekar är dock begränsat och berörda företrädare uppmanas därför att i förväg upplysa tribunalen om de behöver låna en kappa.[26]

20. **Placering vid domarbordet** (sett från företrädarborden i riktning mot domarbordet)
    - I mitten: Avdelningsordföranden eller ensamdomaren.
    - Till vänster respektive till höger: Domarna i den dömande sammansättningen, placerade i protokollär ordning på båda sidor av avdelningsordföranden.
    - Längst till vänster: Generaladvokaten, i förekommande fall.
    - Längst till höger: Den för förhandlingen ansvariga justitiesekreteraren.

---

[23] Punkt 205 i de praktiska genomförandebestämmelserna. Detta ger tid att utföra de åtgärder som beskrivs i punkterna 17 och 18 nedan.

[24] Punkt 229 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[25] Punkt 206 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[26] Punkt 221 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

21. **Hur förhandlingssalen är disponerad** (sedd från åhörarplats i riktning mot domarbordet):

    - Borden längst till vänster och längst till höger i förhandlingssalen är reserverade för tribunalen (domstolsvaktmästaren sitter längst till höger och referentens och generaladvokaten rättssekreterare sitter längst till vänster, om de närvarar vid förhandlingen).

    Mål om direkt talan

    - Bordet till höger: Sökandens/klagandens företrädare.
    - Bordet till vänster: Svarandens/motpartens företrädare.
    - Företrädare för en intervenient sitter i allmänhet bakom företrädaren för den part till stöd för vilken intervention skett (beroende på i vilken sal förhandlingen äger rum).

    Mål om förhandsavgörande

    Företrädarna sätter sig fritt vid företrädarborden.

22. **Mikrofonen** ska alltid användas av den person som talar stående bakom talarstolen.

23. Det är strängt förbjudet för deltagarna i förhandlingen eller åhörarna att använda apparater som kan göra en ljud- eller bildupptagning av förhandlingen.

24. **Mobiltelefoner:** Mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning ska vara avstängda eller inställda på flygplansläge (det räcker inte att ställa in dem på tyst läge, eftersom de då fortfarande kan orsaka störningar i systemen som används för tolkning).

25. **Hur förhandlingen genomförs och talarordning** (med undantag för specialfall)[27]:

    Mål om direkt talan

    - Domstolsvaktmästaren tillkännager att domarna och den justitiesekreterare som är ansvarig för förhandlingen kommer in i rättssalen (företrädarna, åtföljande personer och åhörarna reser sig).

[27] Anpassningar kan ske med hänsyn till de särskilda omständigheterna i målet/målen. Om exempelvis flera rättegångsdeltagare eller berörda som avses i artikel 23 i stadgan företräder samma ståndpunkt vid tribunalen, uppmanas deras företrädare att samråda före den muntliga förhandlingen, i syfte att undvika upprepningar av anförandena (punkt 230 i de praktiska genomförandebestämmelserna). Avdelningsordföranden får därför besluta att organisera anföranden efter den ståndpunkt som företräds av de berörda som avses i artikel 23 i stadgan. Särskilda arrangemang kan även göras när det är fråga om förenade mål eller om en förhandling som är gemensam för flera mål om förhandsavgörande (artikel 214 i rättegångsreglerna).

- Domarna och den justitiesekreterare som är ansvarig för förhandlingen sätter sig vid domarbordet (företrädarna, åtföljande personer och åhörarna får sätta sig).
- Avdelningsordföranden inleder förhandlingen.
- Den för förhandlingen ansvariga justitiesekreteraren ropar på det eller de aktuella målen.
- Inledande framställning från sökandens/klagandens företrädare.
- I förekommande fall, inledande framställning från företrädaren för en rättegångsdeltagare som har intervenerat till stöd för sökanden/klaganden.
- Inledande framställning från svarandens/motpartens företrädare.
- I förekommande fall, inledande framställning från företrädaren för en rättegångsdeltagare som har intervenerat till stöd för svaranden/motparten.
- I förekommande fall, besvarande av frågor från domarna.
- Avslutande framställning från sökandens/klagandens företrädare.
- I förekommande fall, avslutande framställning från företrädaren för en rättegångsdeltagare som har intervenerat till stöd för sökanden/klaganden.
- Avslutande framställning från svarandens/motpartens företrädare.
- I förekommande fall, avslutande framställning från företrädaren för en rättegångsdeltagare som har intervenerat till stöd för svaranden/motparten.
- Avdelningsordföranden avslutar förhandlingen.
- Domarna och den för förhandlingen ansvariga justitiesekreteraren lämnar förhandlingssalen, tillsammans med domstolsvaktmästaren som går före dem, och går in i ett rum som ligger i anslutning till förhandlingssalen (företrädarna och medföljande personer samt åhörarna står upp till dess att dörrarna stängs).

Mål om förhandsavgörande

- Domstolsvaktmästaren tillkännager att domarna och den justitiesekreterare som är ansvarig för förhandlingen kommer in i rättssalen (företrädarna, åtföljande personer och åhörarna reser sig).
- Domarna och den justitiesekreterare som är ansvarig för förhandlingen sätter sig vid domarbordet (företrädarna, åtföljande personer och åhörarna får sätta sig).
- Avdelningsordföranden inleder förhandlingen.
- Den för förhandlingen ansvariga justitiesekreteraren ropar på det eller de aktuella målen.

- Inledande anföranden från företrädaren/företrädarna för käranden/klaganden i det nationella målet. Om det finns flera kärande/klagande sker de inledande anförandena i princip den ordning som kärandena/klagandena är angivna i begäran om förhandsavgörande.
- Inledande anföranden från företrädaren/företrädarna för svaranden/motparten i det nationella målet. Om det finns flera svarande/motparter sker de inledande anförandena i princip den ordning som svarandena/motparterna är angivna i begäran om förhandsavgörande.
- Inledande anförande från företrädaren/företrädarna för medlemsstaterna. Om flera medlemsstater intervenerat i målet börjar företrädaren/företrädarna för den medlemsstat från vilken begäran om förhandsavgörande kommer. Övriga medlemsstater lämnar i princip sina muntliga anföranden i protokollär ordning.
- I förekommande fall, inledande anföranden från företrädaren/företrädarna för andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt företrädaren/företrädarna för Eftas övervakningsmyndighet.
- I förekommande fall, inledande anföranden av företrädaren/företrädarna för tredjeländer.
- Inledningsanförande av företrädaren/företrädarna för institutioner, organ eller byråer i protokollär ordning.
- I förekommande fall, besvarande av frågor från domarna och, i förekommande fall, generaladvokaten.
- Avslutande anföranden från företrädarna, vilka i princip görs i den ordning som de inledande anförandena.
- Avdelningsordföranden avslutar förhandlingen.
- Domarna och den för förhandlingen ansvariga justitiesekreteraren lämnar förhandlingssalen, tillsammans med domstolsvaktmästaren som går före dem, och går in i ett rum som ligger i anslutning till förhandlingssalen (företrädarna och medföljande personer samt åhörarna står upp till dess att dörrarna stängs).

26. **Framställningarnas längd:** Företrädarna får för sin inledande framställning inte överskrida den tid som angetts i den genom justitiesekreterarens försorg delgivna kallelsen. I princip förfogar varje part eller berörd som avses i artikel 23 i stadgan över 15 minuter (i immaterialrättsliga mål förfogar även de som har tillåtits att delta i förfarandet vid EUIPO:s överklagandenämnder över 15 minuter) och varje intervenient i mål om direkt talan förfogar över 10 minuter. Vid förhandling i förenade mål eller gemensam förhandling förfogar varje part eller berörd som avses i artikel 23 i stadgan över 15 minuter för vart och ett av

de aktuella målen och varje intervenient förfogar över 10 minuter för vart och ett av dessa mål, såvida inte justitiesekreteraren har meddelat något annat.[28]

27. **Ingivande av handlingar:** Om en part undantagsvis vill ge in bevis vid förhandlingen, är det önskvärt att parten tar med ett tillräckligt antal kopior till domarna i den dömande sammansättningen, kansliet, de andra rättegångsdeltagarna, tolkarna och referentens rättssekreterare.[29]

28. **Utrustning:** Den talarstol bakom vilken företrädarna ska hålla sina anföranden och företrädarborden är försedda med utrustning för simultantolkning.

29. **Ljudupptagning:** Det görs en ljudupptagning av det som sägs vid förhandlingen. Tribunalens ordförande får, på vederbörligen motiverad begäran, tillåta en rättegångsdeltagare som har deltagit i den skriftliga eller den muntliga delen av förfarandet att i tribunalens lokaler lyssna på ljudupptagningen av yttrandena från den muntliga förhandlingen på det språk på vilket respektive yttrande gjordes.[30]

[28] Punkt 227 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[29] Punkt 233 i de praktiska genomförandebestämmelserna.

[30] Artiklarna 115 och 224 i rättegångsreglerna.